

نامه آقای جمال (زبان راجی یا راژی)

نویسنده دانشمند جناب آقای محمد علی جمال زاده که فعلا در ژنو اقامت دارند نامه ای بتاريخ ۱۰ مرداد ۱۳۳۶ مرقوم فرموده ، ضمن ابراز لطف فراوان ، نکته مفید را درباره « زبان راجی » (رجوع کنید به مقاله آقای ادیب طوسی تحت عنوان « فہلوویات ماماعصمت و کشفی بزبان آذری - اصطلاح راژی باشہری » در شماره سوم سال ہشتم « پائیز ۱۳۳۶ » نشریہ دانشکدہ ادبیات تبریز) تذکر داده اند . اینک با تشکرازعنایت و توجہ خاص جناب آقای جمال زاده بنشریہ دانشکدہ ادبیات تبریز عین نامہ ایشانرا با یادداشتی کہ آقای ادیب طوسی استاد دانشکدہ نوشته اند ذیلا درج میکنیم .

ژنو ۱۰ مرداد ۱۳۳۶

ادارہ مجلہ « نشریہ دانشکدہ ادبیات تبریز »

با تقدیم تبریکات بسیار صمیمانہ از انتشار مجلہای بخوبی و نفاست ظاہری و باطنی مجلہ آبرومند و فاضلانہای مانند « نشریہ دانشکدہ ادبیات تبریز » کہ میتوان بحقیقت آنرا ازجملہ بہترین مجلہهای خوب و جامع ایران کہ بسیار معدود است بشمار آورد و این ذرہ بیمقدار دور افتادہ ازدل و جان بقا و نشو و نما و تکامل آنرا خواهان است بعرض میرساند کہ در شماره سوم سال ہشتم (پائیز ۱۳۳۵) در مقالہ « فہلوویات ماماعصمت و کشفی بزبان آذری - اصطلاح راژی باشہری » نویسنده فاضل مقالہ حضرت آقای ادیب طوسی کہ سالہاست غایبانہ ارادت مخصوص بایشان دارم احتمال داده اند کہ کلمہ « راژی » با کلمہ « راز » سروکار و ارتباط داشته باشد خواستم برای مزید اطلاع ایشان زحمت افزا گردیدہ معروض دارم کہ چند سال پیش کہ در ایران بودم در مسافرت از طهران باصفہان پس از عبور ازقم بدہکدہ دلیجان رسیدیم شنیدم کہ مردم آنجا بزبانی تکلم میکردند کہ مفہوم ما نبود وقتی تحقیق بعمل آمد و پرسیدیم این چہ زبانی است کہ شما بدان تکلم میکنید گفتند « زبان

راجی « است و پس از آنکه با یک نفر از اهالی دهکده که اهل فضل و سواد بود آشنائی حاصل آمد معلوم شد زبان راجی در آن نواحی و تا اطراف شهر کاشان رواج دارد و مردم بدان تکلم میکنند و حتی همان مرد با سواد که نماینده وزارت طرق و شوارع بود بدان اشعاری هم داشت. چون احتمال دادم که زبان راجی با زبان رازی یا شهری ارتباطی داشته باشد مراتب را زحمت دادم و ضمناً متذکر میگردم که چنانکه میدانید در ایران خانواده‌ای موجود است با اسم « راجی » که وزیر محترم بهداشت کنونی مابدان منسوب است و هر چند این کلمه در زبان عرب معنی دیگری دارد که معروف است و در بسیاری از مهرها کلمات « عبده الراجی » بسیار متداول بوده و هست ولی شاید محتاج به تحقیق باشد که آیا اسم این خانواده بر جاء عربی مربوط است یا معنی و مفهوم دیگری دارد زیاده بر این عرض ندارم و بقا و کامیابی مجله « نشریه دانشکده ادبیات تبریز » را از صمیم قلب مسئلت مینمایم

سید محمدعلی جمالزاده

از تذکر فاضلانه دانشمندان ارجمند جناب آقای جمالزاده بسیار ممنونم و این موضوع در خور بررسی و مطالعه بیشتری است، بنده نیز مطلعم که در حوالی کاشان نواحی بنام کوچ راج یا « کوچ راجی » نامیده میشود و زبانشان با زبان اهالی کاشان فرقی دارد ولی تا زبان راجی مستقیماً در معرض مطالعه و مقایسه با زبان « رازی » واقع نشود و همچنین تا بقایای زبان آذری که بر رازی یا شهری معروف بوده با هر يك از آندو تطبیق نگردد نمیتوان در این باره اظهار نظر قاطعی نمود امید است در آینده توفیق این خدمت برای بنده یا دیگری فراهم آید.

ادیب طوسی